

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

HE 241/2020 vp Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistus

STM:n, VM:n, SM:n ja OM:n välivastine

Lakivaliokunta 9.4.2021

Sote-uudistus

1

Oikaisuvaatimusmenettely (hva-laki 139 §)

- Ehdotetaan poistettavaksi hva-lain 139 §:n 4 momentti ja siihen liittyvät toimivallan siirtoa ja nk. otto-oikeutta koskevat säännökset (hva-lain 96 §:n 3 mom. ja 97 §:n 5 mom.)
- Säännösten soveltaminen edellyttäisi toimivallan osoittamista yksittäiselle viranhaltijalle lainsäädännössä.
 - Tällaista lainsäädäntöä ei tällä hetkellä ole eikä myöskään ole tulossa (vrt. sote100-hanke).
- Kuntalaista poikkeavan kokonaisuuden säilyttäminen laissa aiheuttaisi turhaa sekaannusta.

Sote-uudistus

2

Muita muutoksia hva-lain yleisiin säännöksiin

- Ehdotetaan poistettavaksi aluevaltuuston kokoa koskevan päätöksen täytäntöönpanokelpoisuutta koskeva säännös (24 §)
- Ehdotetaan poistettavaksi 90 §:n 2 momentin viimeinen virke: ”Asiasta on viipymättä tehtävä rikosilmoitus, jos kysymyksessä on ilmeinen virkarikos.”
- Ehdotetaan teknisluontoisia korjauksia lakiehdotuksen 16 luvun sääntelyyn.

Sote-uudistus

3

Muutoksenhaku lisärahoituksesta ja harkinnanvaraisesta vos-korotuksesta

- Ehdotetaan muutosta hyvinvointialueiden rahoituslain 30 §:ään ja kunnan peruspalvelujen valtionosuuslain 51 §:ään.
- Päätöksen hyvinvointialueiden lisärahoituksen ja kunnan harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntämisestä tekisi valtioneuvosto. Tämä on tarpeen ottaa asianmukaisesti huomioon muutoksenhakua koskevissa säännöksissä.
- Oikaisuvaatimuksen olisi perusteltua olla ensivaiheen muutoksenhakukeinona näiden päätösten osalta.
- Lisäksi ehdotetaan teknisiä korjauksia mainittuihin pykäliin.

Sote-uudistus

4

Rikosoikeudellinen virkavastuu hankittaessa palveluja tai työvoimaa yksityiseltä palveluntuottajalta ja käytettäessä vuokratyövoimaa (sote- järjestämislaki 20 §)

- Ehdotetaan lisättäväksi viittaukset rikoslain 40 luvun nimenomaisiin säännöksiin (vastaisi virkamiehen laajaa rikosoikeudellista virkavastuuta):

Edellä 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla hyvinvointialueelle sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavan yksityisen palveluntuottajan ja tämän alihankkijan palveluksessa oleviin sekä 13 §:ssä tarkoitettuun hankittuun tai vuokrattuun työntekijään sovelletaan rikoslain (39/1889) 40 luvun 1- 3, 5, 7, 8, 9 ja 10 §:n rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, heidän hoitaessaan 12 §:ssä tarkoitettuihin palveluihin sisältyviä julkisia hallintotehtäviä.

Sote-uudistus

5

Muutoksenhaku (sote-järjestämislaki 60 §)

- Lisäys 60 §:n 1 momenttiin: Oikaisuvaatimuksesta ja aluevalituksesta hyvinvointialueen viranomaisen tämän lain nojalla tekemään päätökseen säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 16 luvussa.
- Uusi 60 §:n 5 momentti: Käsitellessään hankintapäätöksestä tehtyä valitusta hankintalaissa tarkoitetulla tavalla markkinaoikeuden käsiteltäväksi kuuluvat myös kysymykset, jotka koskevat 3 luvussa tarkoitettujen yksityiseen palveluntuottajaan kohdistuvia edellytyksiä ja vaatimuksia koskevien säännösten noudattamista hankintamenettelyssä.

Sote-uudistus

6

Muutoksenhaku (Uusimaa-laki 26 §)

- HUS-järjestämissopimuksen liittyvään valtioneuvoston päätöksen (perälaudasäännös) muutoksenhaun osalta viittaussäännös oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.
- HUS-järjestämissopimusta koskeva päätös voitaisiin panna täytäntöön muutoksenhausta riippumatta, jollei valitus käy hyödyttömäksi tai valitusviranomaisen sitä kiellä.
- HUS-järjestämissopimusta koskeva riidat ratkaistaisiin hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa, koska kyse on julkisoikeudellista sopimusta koskeva riita-asia.

Sote-uudistus

7

Ostopalvelusopimuksien mitätöinti ja irtisanominen (voimaannpanolaki 29 ja 30 §)

- Sopimuksien/ehtojen mitätöinti ja irtisanomismahdollisuus välttämätöntä, jotta hyvinvointialue kantaa järjestämisvastuunsa ja palvelujen yhdenvertaisuus toteutuu
 - Kyseessä ei ole mitätöinninkään osalta kyse lex specialis-tapauksesta
- Vahingonkorvauksen sijasta käytettäisiin korvaustermiä. Kyse ei ole vahingonkorvauslain mukaisesta korvauksesta, vaan laissa säädetystä erillisestä korvauksesta. Vahingonkorvaus-termi antaa virheellisen kuvan siitä, missä mahdolliset riita-asiat käsiteltäisiin. Muutoksen johdosta esitetään lisäystä myös lakiehdotuksen 67 §:ään siten, että korvausta ja sen takaisinperintää koskevat riita-asiat käsiteltäisiin hallintoriita-asioina hallintotuomioistuimissa.
- Terminologinen muutos korvausten edellytyksiin

Sote-uudistus

8

Palvelujen hankinta siirtymäaikana (voimaanpanolaki 65 §)

- KHO sekä markkinaoikeus kiinnittävät huomiota palvelujen hankkimista siirtymäajalla koskevan 65 §:än tulkinnanvaraisuuteen.

➤ **VM: Pykälän poistaminen.** Sosiaali- ja terveystalvelujen uudistukseen ja järjestämisvastuun siirtoon on ollut mahdollista jo pidemmän aikaa varautua sopimusehdoissa. Hankintalaissa on lukuisia mahdollisuuksia kilpailuttaa hankinta joustavasti ja nopeasti esimerkiksi käyttämällä sähköisiä menettelyjä. Tämän lisäksi hankintalaissa on poikkeuksia, jolloin hankintaa ei tarvitse kilpailuttaa lainkaan. Tällaisia ovat esimerkiksi hankintalain 40 §:ssä mainitut suoramarkintaperusteet, 110 §:n mukainen sosiaali- ja terveystalveluita koskeva suoramarkinta erityistilanteissa sekä 136 §:ssä mainitut sallitut sopimusmuutokset ja lisähankinnat.

Voimaanpanolakiin ehdotetun säännöksen käyttöala saattaa jäädä varsin pieneksi ja aiheuttaa oikeudellista tulkinnanvaraisuutta. Tämän vuoksi esitetyn kaltaista sääntelytarvetta ei välttämättä olisi ja pykälä voitaisiin poistaa. Myös 10 § 4 momentista poistettaisiin viittaus 65 §:ään. Toissijaisesti säännöstä voitaisiin tarkentaa lisäämällä 2 momenttiin aikaraja poikkeuksen soveltamisajasta ja täydentää 3 momenttia sen suhteesta hankintalakiin siten, että hankinnan tulisi olla hankintalain kynnysarvojen mukainen.

Sote-uudistus

9

Muutoksenhaku (voimaanpanolaki 67 §)

- Muutoksenhaku mitättömyyttä tai irtisanomista koskevissa riita-asioissa
 - Jos sopimus kokonaan mitätön/irtisanottu – hallintoriita-asia
 - Vastine: hallinto-oikeus, muutos markkinaoikeus
 - Jos sopimusta muutetaan – hankintalain mukainen muutoksenhaku markkinaoikeuteen
- Mitättömyys- ja irtisanomissäännökseen liittyvästä korvauksista ja niiden takaisinperintää koskeva asia käsiteltäisiin hallintoriita-asioina hallintotuomioistuimissa.
 - Muutos: markkinaoikeus
- Lisäksi tekninen korjaus 3 momentin pykäläviittaukseen.

Sote-uudistus

10

Pelastustoimen palvelutasopäätös (pelajärjestämislaki 6 §)

Ehdotetaan muutos 6 §:n 3 momenttiin:

- *Hyvinvointialueen on pyydettävä palvelutasopäätöksestä ennen sen hyväksymistä aluehallintoviraston lausunto. Aluevaltuuston hyväksymä palvelutasopäätös on toimitettava arvioitavaksi aluehallintovirastolle. Jos palvelutasopäätös aluehallintoviraston arvon perusteella on puutteellinen, aluehallintovirasto voi palauttaa sen hyvinvointialuetta kuultuaan hyvinvointialueella täydennettäväksi. Puutteiden korjaamiselle on asetettava määräaika.*
- Palauttamispäätöksen muutoksenhakukelpoisuuden epäselvyys
- Muutoksenhakuoikeuden täsmentäminen niin, että se kohdistuu vain aluevaltuuston päätökseen

Sote-uudistus

11

Kiitos

Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysministeriö
Valtiovarainministeriö

Sote-uudistus

12